

NORGES HØYESTERETT

Den 18. november 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Arntzen, Falch og Bergh i

HR-2016-2349-U, (sak nr. 2016/2057), straffesak, anke over dom:

A (advokat Knut Jullumstrø)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Anken reiser spørsmål om lagmannsretten har begått saksbehandlingsfeil ved domfellelse for promillekjøring.
- (2) A ble 15. juli 2015 satt under tiltale for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første til fjerde ledd, jf. § 22 første ledd. Grunnlaget var at han søndag 29. mars 2015 ca. klokken 03.50 førte sin egen personbil fra sentrum i Y til --- 0 i X kommune til tross for at han var påvirket av alkohol.
- (3) Alstahaug tingrett frifant A i dom 18. januar 2016. Tingretten fant det ikke bevist at A hadde kjørt bilen.
- (4) Påtalemyndigheten anket dommen til Hålogaland lagmannsrett, som 24. juni 2016 avsa dom med denne domsslutningen:

- "1. A, født 00.00.1989, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første til fjerde ledd, jf. § 22 første ledd, til en straff av fengsel i 30 – tretti – dager og en bot på 40.000 – førtitusen – kroner, subsidiært 15 – femten – dager fengsel.
2. A fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 2 – to – år, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1. Til fradrag kommer perioden førerretten har vært midlertidig tilbakekalt. For gjenerverv av førerretten kreves full ny førerprøve, jf. tapsforskriften § 8-3."

- (5) A har anket dommen og gjort gjeldende at den må oppheves på grunn av saksbehandlingsfeil. Det anføres for det første at domsgrunnene er mangelfulle. Lagmannsretten la vekt på at Bs bil sto parkert utenfor hans bolig i ---veien mellom klokken 03.51 og 04.03, men dette indikerer ikke at domfelte kjørte sin egen bil. Fordi tingretten frifant han, har lagmannsretten en særlig oppfordring til å begrunne domfellelsen grundig. For det andre er det en feil ved saksbehandlingen at lagmannsretten vektla at domfelte den aktuelle natten ikke ville forklare seg om detaljer. Han benyttet seg da av sin straffeprosessuelle rett til ikke å forklare seg. Politiet var på sin side ikke bevisst sin oppgave med å sikre bevisene. Konsekvensen er at lagmannsretten har snudd bevisbyrden og gitt domfelte et ansvar for å motbevise politiets umiddelbare oppfatning av faktum.
- (6) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og gjort gjeldende at det ikke foreligger feil i lagmannsrettens saksbehandling. Begrunnelsen er tilstrekkelig, og lagmannsretten har i bevisvurderingen anledning til å legge vekt på at mistenkte har nektet å forklare seg.
- (7) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten, men dømt i lagmannsretten. Hans anke kan da bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil kunne føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. En beslutning om å nekte en slik anke fremmet skal være begrunnet, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (8) Etter straffeprosessloven § 40 andre og femte ledd skal domsgrunnene i meddomsrettsaker for skyldspørsmålets del "bestemt og uttømmende angi det saksforhold retten har funnet bevisst som grunnlag for dommen", og dessuten "angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering". Det kreves ikke en detaljert grunnngiving for alle bevissspørsmål, men de sentrale bevissspørsmålene må være begrunnet nærmere, jf. Rt. 2015 side 7 avsnitt 16.
- (9) Det sentrale bevissspørsmålet var om domfelte hadde vært fører av sin egen bil fra parkeringsplassen i Y sentrum til --- 0 hvor det var nachspiel. Lagmannsretten har, etter omfattende bevisføring, med forklaring fra domfelte selv og ti vitner, funnet dette bevisst. Det er i domsgrunnene gitt en beskrivelse av hendelsesforløpet fra utestedet stengte klokken 02.30 og frem til blodprøve ble tatt klokken 04.31. Lagmannsretten gjennomgår hva som kom frem under bevisføringen og gir blant annet denne vurderingen av bevisene:
- "Det er særlig lagt vekt på vitnene C og Ds forklaringer sammenholdt med sakens tidsramme, som blant annet støttes av meldingene registrert hos politiet, og politiets observasjon av Bs bil som sto parkert utenfor boligen i ---veien da de var innom adressen mellom klokken 03.51 og 04.03 om natta. Denne observasjonen er uforenlig med Bs forklaring om at han skal ha vært ute og kjørt i hele dette tidsrommet."**
- (10) Det fremgår at poenget med vektleggingen av at Bs bil var parkert på nevnte sted og tidspunkt, var at dette svekket Bs forklaring. I dommen heter det at domfelte og B forklarte at de "kjørte et par runder i byen, i følge A i tidsrommet kl. 03.00 – 04.00, og at B satte A av hjemme". Disse forklaringene har lagmannsretten funnet uforenelige med at politiet observerte at den bilen sto parkert i ---veien mellom klokken 03.51 og 04.03. Dette inngår som ett av mange momenter i lagmannsrettens samlede bevisbedømmelse.
- (11) Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsrettens redegjørelse for sin bevisvurdering er inkonsistent eller at det for øvrig er noen mangler i domsgrunnene.
- (12) I anken er det videre anført at det er en feil ved saksbehandlingen at lagmannsretten vektla at domfelte benyttet seg av sin straffeprosessuelle rett til ikke å forklare seg.

- (13) Som det fremgår av Rt. 2014 side 1292 avsnitt 15, kan ingen tiltalt domfelles fordi han selv ikke har villet gi en fullstendig forklaring. Det er påtalemyndigheten som må bevise tiltaltes skyld utover rimelig tvil.
- (14) I dette tilfellet har imidlertid lagmannsretten lagt vekt på at domfelte *endret* sin forklaring:
- "Videre viser lagmannsretten til at tiltalte samme natt opplyste til politiet at han hadde tatt drosje sammen med flere andre, uten å ville si hvem det var, men at han kunne forklare seg om dette i avhør dagen etter. I avhøret opplyste han at E hadde vært sjåfør."**
- (15) Lagmannsretten har derfor ikke lagt vekt på at domfelte samme natt som kjøringen fant sted, benyttet seg av sin straffeprosessuelle rett til å nekte å forklare seg om de nærmere detaljer. Lagmannsrettens poeng er at troverdigheten av den forklaring han ga dagen etter er svekket fordi den avvek fra det han forklarte natten før. Det er i bevisvurderingen utvilsomt anledning til å legge vekt på lite konsistente og endrede forklaringer.
- (16) Domfelte har også fremhevet at politiet kunne sikret bevis ved å pågripe A samme natt som kjøringen fant sted. Pågripelse kunne, hevdes det, styrket hans forklaring fordi han da hadde blitt avskåret fra å påvirke vitner.
- (17) Ankeutvalget kan ikke se at unnlatt pågripelse har resultert i noen saksbehandlingsfeil i lagmannsretten. Lagmannsretten har – slik den skal – bedømt de bevisene den fikk presentert. Om bevissituasjonen hadde vært en annen hvis tiltalte hadde vært pågrepet, er uten betydning for rettens avgjørelse.
- (18) Anken kan etter dette klart ikke føre frem og tillates derfor ikke fremmet.
- (19) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Anken nektes fremmet.

Ingvald Falch
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)

Riktig utskrift: